

SAMI RUUSUVUORI

Puhallinorkesteri ja sille sävelletty eurooppalainen ohjelmisto

Lectio praecursoria

Sami Ruusuvuoren taiteilijakoulutuksen tohtorintutkinto tarkastettiin 7.5. 2022 Musiikki-talon Organo-salissa Helsingissä. Jatkotutkinnon aihe oli Sinfoninen puhallinorkesteri ja sille sävelletty eurooppalainen ohjelmisto. Tarkastustilaisuuden valvojana toimi MuT Markus Kuikka. Lausunnon tutkinnon taiteellisesta osuudesta antoi lautakunnan puheenjohtaja MuT Annikka Konttori-Gustafsson. Lausuntonsa kirjallisesta työstä antoi FT Kari Laitinen.

Musiikkiesitykset lektion aikana:

Juha Pisto (1966–): *Gravitone* (Tasavallan Presidentin edustusorkesteri Kaartin soittokunta 4.3.2020 TempPELLIAUKION kirkossa)

Armas Järnefelt (1869–1958): *Virran rannalla* (Solistiseitsikko Imperial 29.4.2018 Klaukkalan kirkossa)

Marzi Nyman (1979–): *Morpheus*, 3. osa ”Westernization” (Poliisin edustusorkesteri Helsingin poliisisoittokunta)

Esitykset kuunneltiin nauhoitteina.

Työskenneltyäni joitain vuosia kapellimestarina Puolustusvoimissa koin voimakasta tarvetta kehittää itseäni edelleen muusikkona ja johtajana. Tohtoriopinnot tuntuivat kiinnostavilta, mutta kaikista tärkein, tutkimuksen aihe puuttui. Kesti muutamia vuosia löytää aihe, joka olisi tarpeeksi kiinnostava. Lopulta tutkimuksen kohteeksi muodostui yksinkertaisuudessaan se, jonka parissa päivittäin intohimoisesti työskentelen – puhallinorkesteri.

Työssäni kapellimestarina olen kollegoideni tavoin käyttänyt lukemattomia tunteja etsien ohjelmistoa ja suunnitellen konserttiohjelmiä. Ammattilaispuhallinorkesterit ovat eri puolilla maailmaa pääosin poliisien ja puolustusvoimien kokoonpanoja. Toisin kuin sinfoniaorkestereissa, tällaisissa kokoonpanoissa ei ole ollut tapana käyttää vierailevia kapellimestareita, jotka levittäisivät samalla myös uutta ohjelmistoa. Tästä johtuen Euroopassa on lukuisia puhallinorkesteriteoksia, jotka tunnetaan vain paikallisesti. Uusien, mielenkiintoisten ohjelmistojen laatiminen on työlästä, koska puhallinorkesteriteoksista ei ole olemassa kattavaa luetteloa. Niinpä

osana jatko-opintoja kokosin teosluettelon keskeisistä eurooppalaisista sinfonisista puhallinorkesterisävellyksistä, eli puhallinorkesterille sävelletystä taidemusiikista. Teosluettelo sisältää sävellyksiä 1900-luvun alusta nykyaikaan. Sävellyksiä tehtiin puhallinorkesterille toki myös 1800-luvulla, mutta kokoonpano vakiintui vasta 1900-luvun taitteessa. Ajanjakso myös kattaa pääosin keskeisen sinfonisen puhallinorkesteriohjelmiston.

Tutustuin satoihin puhallinsävellyksiin kerätessäni materiaalia. Merkittävien tietolähteeni olivat eri maiden puhallinmusiikin asiantuntijat, kapellimestarit ja nuottikustantajat. Lähestyin asiantuntijoita sähköpostilla, jossa kerroin tutkimuksestani ja pyysin heitä suosittelemaan 10–30 maansa parasta alkuperäistä sinfonista puhallinorkesterisävellystä. Lisäksi valintakriteereinä oli, kuten edellä mainitsin, että teos on sävelletty vuoden 1900 jälkeen, se on kustannettu ja siitä tulee olla verkossa saatavilla äänikuva. Ehdotusten pohjalta valitsin edustavimmat sävellykset teosluetteloon. Lähteinä käytin eri maiden asiantuntijoiden lisäksi äänitteitä, verkkojulkaisuja ja olemassa olevaa kirjallisuutta. Halusin koota luettelon, johon on valittu eri maiden edustavimmat, mielenkiintoisimmat sävellykset, jotka herättäisivät kiinnostusta ja joita halutaan esittää. Valintani on tietysti subjektiivinen, kapellimestarin työssä muodostunut näkökulma. Pysin lähtökohtaisesti tuomaan esille korkeintaan muutaman teoksen säveltäjää kohden. Uskon, että jos joku säveltäjästä herättää erityistä mielenkiintoa, on hänen teoksiaan jokaisen helppo löytää itse lisää. Joidenkin säveltäjien kohdalla tein lukumäärässä kuitenkin poikkeuksen, jos tuotanto sisälsi esimerkiksi solistiteoksia, joita on usein haastavaa löytää. Halusin myös hyödyntää tilaisuuden ja tuoda esiin suomalaista sinfonista puhallinmusiikkia, joten suomalaiset sävellykset ovat edustettuina muita laajemmin. Tällä hetkellä katalogissa on 451 sävellystä, ja se tietysti päivittyy ajan myötä. Toivon, että verkosta löytyvä teosluettelo osaltaan auttaa ohjelmasuunnittelussa ja edistää sävellysten leviämistä niin Suomessa kuin ulkomaillakin. Teosluettelo löytyy sivulta www.windbandmusic.eu

KONSERTTISARJA

Taiteellinen tohtoritutkinto sisälsi neljän konsertin sarjan sekä äänitteen. Konserteissa olen johtanut keskeisimpiä eurooppalaisia puhallinorkesterisävellyksiä, tutkimukseni myötä löytämiäni teoksia ja niiden Suomen ensiesityksiä sekä suomalaisia tilaussävellyksiä. Kaikki konsertit olivat Tempeliaukion kirkossa, ja kaksi konserteista myös radioitiin Ylen toimesta. Orkestereina konserteissa olivat Laivaston soittokunta, Helsingin poliisisoittokunta, Kaartin soittokunta sekä äänityksessä Solistiseitsikko Imperial. Kaikkiaan tutkinto on sisältänyt 26 teosta, joista tilaussävellyksiä oli viisi. Oli opettavaista ja myös kunnia saada olla mukana jokaisen teoksen sävellysprosessissa.

ENSIMMÄINEN KONSERTTI: SINFONISEN PUHALLINMUSIIKIN ALKU

Ensimmäiseen jatkotutkintokonserttiini valitsin 1900-luvun alun keskeisimpiä eurooppalaisia puhallinteoksia. Konsertin sävellykset ovat vaikuttaneet osaltaan sinfonisen puhallinmusiikin kehitykseen. Orkesterina oli Merivoimien edustusorkesteri, Laivaston soittokunta, ja pianosolistina DocMus-tohtorikoulussa jatko-opintojaan suorittava Eveliina Sumelius-Lindblom.

Puhallinorkesterin edeltäjänä voidaan pitää *Harmoniemusikia*. Kokoonpanoon kuului yleensä kaksi oboeta, kaksi klarinettia, kaksi fagottia ja kaksi käyrätorvea. *Harmoniemusik* oli 1800-luvulla kasvanut isoksi puhallinorkesteriksi, jonka kokoonpano vaihteli sen mukaan, mitä soittimia oli saatavilla. Kokoonpanojen kirjavuus aiheutti ongelmia muun muassa ohjelmiston suhteen. Esimerkiksi Isossa-Britanniassa puhallinorkesterien kaoottinen tila tulee hyvin esille kuningatar Viktorian syntymäpäiväparaatissa Skutarissa (Üsküdar) vuonna 1854. Paraatiin osallistui noin 16 000 sotilasta. Heidän asunsa ja marssiminen olivat täydellisiä, mutta ilman täytyessä korviahuumaavista hurraahuudoista soittokunnat kajauttivat *God Save the Queen*, ei vain eri sovituksina vaan myös eri sävellajeissa! Paraatin tapahtumat johtivat siihen, että kolme vuotta myöhemmin (1857) perustettiin The Royal Military School of Music (Kneller Hall Military School) antamaan koulutusta muusikoille ja kapellimestareille.

Viisikymmentä vuotta myöhemmin, 1900-luvun taitteessa, englantilainen säveltäjä, pasunisti ja pedagogi Gustav Holst näki aitiopaikalta, kuinka puhallinorkesterit Englannissa soittivat marssien lisäksi lähes pelkästään sovituksia orkesteriteoksista. Hän sävelsi vuonna 1909 puhallinorkesterille teoksen *The First Suite in E-Flat for Military Band*, op. 28/1, joka oli konserttisarjani avausteos. Holstin sävellykset nostivat osaltaan puhallinmusiikin arvostusta ja innoittivat myös muita säveltäjiä tekemään puhallinorkesteriteoksia.

Konsertin toisena kuultu sävellys, Igor Stravinskyn konsertto pianolle ja puhallinorkesterille sai ensiesityksensä Pariisin oopperatalossa 22.5.1924. Kapellimestarina toimi Serge Koussevitzky ja solistina säveltäjä itse. Sävellys sai erinomaisen vastaanoton. Stravinsky esiintyi konserton solistina jopa nelisenkymmentä kertaa. Konsertto on tunnetuin sävellys pianolle ja puhallinorkesterille.

Seuraavan teoksen säveltäjä Jules Strens kuului belgialaisten säveltäjien ryhmään *Les Synthétistes* joka toimi vuosina 1925–1931. Opettajansa Paul Gilsonin innoittamana ryhmän tarkoituksena oli nostaa belgialaisen sinfonisen musiikin asemaa ja saada uusia teoksiaan esitettyä. *Les Synthétistes* teki tiivistä yhteistyötä ja järjesti konsertteja Belgian kaartinsoittokunnan (Symphonic Band of the 1st Guides Regiment) kanssa. *Danse Funambulesquen* ("Nuorallatanssija") hän sävelsi ensin vuonna 1925 sinfoniaorkesterille ja teki siitä vuonna 1930 version myös puhallinorkesterille. Sävellyksestä on tullut Strensin esitetyin teos.

Saksassa puhallinorkesterit kukoistivat 1900-luvun alussa. Ensimmäisen maail-

mansodan alkaessa Saksassa oli jopa 550 sotilassoittokuntaa, joissa oli yhteensä yli 15 000 soittajaa. Saksan hävittyä sodan orkestereita jäi Versailles'n rauhansopimuksen jälkeen jäljelle 140, ja jokaisessa soittokunnassa oli vain 24 soittajaa ja yksi kapellimestari. Armeijan vahvistuessa myös sotilassoittokuntien määrä jälleen kasvoi, mutta soittajien taso ei kuitenkaan ollut enää yhtä korkea kuin aiemmin.

Yksi Saksan armeijan sotilaista, säveltäjä Paul Hindemith (1895–1963) tutustui sotilassoittokuntaan ensimmäisessä maailmansodassa. Hänet määrättiin palvelusaikana soittamaan bassorumpua soittokunnassa sekä viulua jousikvartetissa. Hindemith aloitti vuonna 1923 Donaueschingenin festivaalin taiteellisena johtajana Saksassa. Hän koki, ettei puhallinmusiikki nauttinut ansaitsemaansa arvostusta, joten hän halusi tuoda sitä esille yhdessä mekaanisen musiikin kanssa. Hindemith kutsui vuoden 1926 festivaalille säveltäjiä tekemään uusia teoksia puhallinkokoonpanoille ja sotilassoittokunnille. Syntyi konsertillinen uusia sävellyksiä. Yksi niistä oli Hindemithin *Konzertmusik für Blasorchester op. 41*.

Amerikan puhallinkapellimestariyhdistys tilasi italialaiselta Ottorino Respighiltä teoksen kolmanteen vuosikokoukseensa vuonna 1932. Yhdistyksen pyrkimyksenä oli kehittää Amerikan puhallinmusiikkikulttuuria tilaamalla uutta musiikkia aikansa johtavilta säveltäjiltä. *Huntingtower* on nykyään yksi tunnetuimpia italialaisia puhallinsävellyksiä.

TOINEN KONSERTTI: RAZZIA

Toiseen konserttiin valitsin harvemmin Suomessa kuultuja sävellyksiä. Orkesterina oli poliisin edustusorkesteri, Helsingin poliisisoittokunta ja solistina sellisti Samuli Peltonen. Hugo Alfvénin musiikki on myöhäisromanttista, ja sen virtuoosinen ja värikäs sävelkieli muistuttaa Richard Straussia. Alkusoitto (*Fest-Overture*) on sävelletty Tukholmassa vuonna 1909 pidetyn ruotsalaisen teollisuus- ja käsityönäyttelyn avajaisiin. Alfvénin päiväys alkuperäisessä partituurissa osoittaa, että hän sai teoksen valmiiksi vain kaksi päivää ennen konserttia, 2. kesäkuuta 1909 klo 22:52. Alkusoitto on sen verran teknisesti haastava, että luulenpa soittajien olleen lirissä tuolla harjoitusaikataululla.

Itävaltalainen Friedrich Gulda oli tunnettu säveltämisen lisäksi erityisesti loistavana pianistina poikkeuksellisista Bach, Mozart ja Beethoven -tulkinnoistaan. Guldan kiinnostus alkoi ajan myötä siirtyä jazziin. Hän rupesi esittämään myös klassisen musiikin konserteissaan pitkiä improvisaatioita kappaleiden välillä. Vuonna 1989 valmistunut konsertto sellolle ja puhallinorkesterille on Guldan taidonnäyte eri musiikkityyleistä. Se on vakiinnuttanut paikkansa puhallinorkesterien ohjelmistossa ja tarjoaa sellistille uudenlaisia haasteita. Äärimmäisen vaikeiden soittotekniikoiden lisäksi pitää hallita aggressiivinen rock. Olikin täysosuma valita konsertin solistiksi Kansallisopperan soolosellisti Samuli Peltonen.

Minulla oli ilo saada seurata Baijerin poliisisoittokunnan työskentelyä Münchenissä vuonna 2018 etsiessäni materiaalia tutkimukseeni. Orkesteri oli yksi parhaista puhallinorkestereista, mitä olen kuullut. Heillä oli työn alla uuden musiikin konsertti, ja harjoituksia oli seuraamassa lisäksi myös useita saksalaisia säveltäjiä. Yksi harjoitettavista teoksista, Philipp Fabian Kölmelin sävellys *Razzia* nousi ylitse muiden. Valitsin sen konsertin nimikkoteokseksi.

Englantilaisen Martin Ellerbyn sävellyksiä esitetään laajalti Euroopassa, Aasiassa ja Amerikassa. Suomessa Ellerbyn musiikkia on esitetty Kuhmon kamari-musiikkifestivaalilla. Muuten hän on suomalaisille lähes tuntematon säveltäjä. Sävelkielessään Ellerby käyttää hyväkseen perinteisiä harmonioita ja kontrapunktia uudenlaisella tavalla, mistä on muodostunut hänen tavaramerkkinsä. Se tekikin suuren vaikutuksen sekä yleisöön että soittajistoon.

KOLMAS KONSERTTI: TÖÖLÖ I

Kolmanteen tohtorikonserttiini valitsin uutta suomalaista musiikkia neljältä eri tyyli-suuntaa edustavalta säveltäjältä. Olen työskennellyt monipuolisesti eri musiikki-tyyleissä, joten halusin tuoda myös tähän konserttiin sävellyksiä eri genreistä. Orkesterina oli tasavallan presidentin edustusorkesteri, Kaartin soittokunta, jonka kanssa työskentelin urani ensimmäiset kuusi vuotta ja jonka kanssa pääsin kasvamaan tähän upeaan työhön. Viulukonserton solistina oli musiikin tohtori Eeva Oksala.

Tapasin Juha Piston ensimmäistä kertaa jo 12-vuotiaana Kälviän musiikkileirillä, jolla hän toimi opettajana ja puhallinorkesterin johtajana. Olen saanut vuosien varrella johtaa useita Juhan teoksia. Piston sävelkieli ja harmonian käsittely ovat tehneet minuun suuren vaikutuksen. Orkestraatio on paikoin erittäin rohkeaa ja sisältää uudenlaisia sävyjä. Sävellyksen nimi *Gravitone* viittaa hypoteettiseen alkeishiukkaseen gravitoniin, jonka arvellaan toimivan painovoiman välittäjähiukkasena.

Olin konsertin solistin, Eeva Oksalan kanssa samassa seminaarissa Sibelius-Akatemiassa. Kesken luennon Eeva kertoi lähtevänsä palaveriin Timo Alakotilan kanssa uudesta konsertosta. Kysyin häneltä, mille orkesterille teos olisi tarkoitus kirjoittaa. Koska orkesteria ei ollut vielä sovittu, ehdotin sinfonista puhallinorkesteria, josta sekä Eeva että myöhemmin myös Timo innostuivat. Konserttoja viululle ja puhallinorkesterille on todella vähän. Tunnetuin niistä on Kurt Weillin viulukonsertto vuodelta 1924, joten oli jo korkea aikakin saada lisää musiikkia tälle kokoonpanolle: Alakotilan viulukonsertto ”Between Three Worlds” (2018).

Marzi Nymanin *Morpheus* tilattiin Helsingin poliisisoittokunnan 70-vuotisjuhlakonserttiin vuonna 2017. Olin tietysti kuullut Marzin sävellyksiä ja johtanut muutamia hänen loistavia sovituksiaan, jotka olivat tehneet minuun vaikutuksen. Toivoin Marzilta tyystin uudenlaista puhallinmusiikkia – ja sitä saa, mitä tilaa. Sen

lisäksi, että kolmiosainen teos on sävelkieleltään ”marzimaista”, on uusina elementteinä myös porakoneita ja luettua tekstiä.

Timo Forsström on ollut ystäväni ja kollegani jo lähes 20 vuotta. Työskentelimme yhdessä ensin Kaartin soittokunnassa ja nykyään poliisisoittokunnassa. Olen saanut kantaesittää lukuisia hänen sävellyksiään ja sovituksiaan. Olen johtanut hänen musiikkiaan myös ulkomailla; kaikkialla hänen sävellyksensä on otettu hyvin vastaan. Forsströmin sävellykset ovat hyvin yleisöystävällisiä, ja tämänkin teoksen, *Different Time, Different Place* (2020), teemat jäävät jo ensikuulemalta mieleen.

NELJÄS KONSERTTI: KLASSINEN III

Viimeisen tohtorikonserttini ohjelma kuvastaa konserttisarjaani pähkinänkuoressa: Suomen ensiesitys, tilaussävellyksen kantaesitys sekä eurooppalaista kantaohjelmistoa. Orkesterina oli Helsingin poliisisoittokunta ja käyrätorvisolistina musiikin tohtori Tommi Hyytinen.

Konsertti alkoi espanjalaisen puhallinmusiikin helmellä: Joaquín Rodrigon *Adagio para Orquesta de Instrumentos de Viento*. Rodrigon sävelkieli tuo upeasti esiin espanjalaisia tunnelmia. Espanjassa puhallinmusiikki kukoistaa, mutta meillä Suomessa ei tunneta juuri lainkaan espanjalaista puhallinmusiikkia.

Konsertin solistin, hyvän ystäväni Tommi Hyytisen kanssa aloitimme musiikin opiskelun samoihin aikoihin Pohjanmaalla. Olemme soittaneet yhdessä eri kokoonpanoissa jo 35 vuoden ajan. Mietimme Tommin kanssa sopivaa säveltäjää käyrätorvikonsertolle. Toivoimme säveltäjän pystyvän hyödyntämään Hyytisen poikkeuksellista osaamista niin luonnontorven kuin modernin käyrätorven osalta sekä ottamaan huomioon puhallinorkesterin laajan väripaletin. Olin aikaisemmin johtanut Radion sinfoniaorkesterin vaskien kanssa Yleisradion kantaneuhalle Uljas Pulkkinen teoksen *Bells*. Olin ihastunut Pulkkinen sävelkieleen, ja päätimmekin Tommin kanssa tiedustella Uljakselta kiinnostusta konserton säveltämiseen. Pulkkis on myös DocMusin jatko-opiskelija, ja satuttuamme samaan filosofian seminaariin saatoinkin kysyä asiaa häneltä. Saimme saman tien myönteisen vastauksen. Uskon, että tätä loistavaa konserttoa, *Sonority* (2021), tullaan esittämään usein myös tulevaisuudessa.

Tärkeä osa kapellimestarin kehittymistä sävellysten harjoittamisessa ja tulkintojen sisäistämisessä on teosten johtaminen useita kertoja eri orkestereiden kanssa. Orkesterin johtaminen on vahvasti vuorovaikutteista. Kapellimestari saa ideoita ja impulsseja soittajilta ja muokkaa niiden myötä teoksen tulkintaa. Paul Hindemithin *Konzertmusik* on eurooppalaista kantaohjelmistoa. Johdin sen jo ensimmäisessä tohtorikonsertissa ja pääsin tekemään sen tässä konsertissa poikkeuksellisesti jo viidennen orkesterin kanssa. Näin teoksen kanssa työskenneltyäni saatoinkin tutkia omaa kehittymistäni jatko-opintojen aikana.

Tohtoriopintojeni konserttisarjan päätti yksi 1900-luvun lopun tunnetuimmista

puhallinteoksista, Philip Sparken *The Year of the Dragon* (1984). Sävellystä on käytetty vuosien varrella lukuisissa kilpailuissa, ja orkesteri pääsikin teoksessa näyttämään taitonsa niin virtuositeetin kuin dynamiikan osalta.

LEVYTYS: BARCAROLA

1900-luvun taitteessa Suomessa puhallinorkesterin edeltäjänä toimi uniikki kokoonpano, torviseitsikko. Aikansa merkittävimmät säveltäjät, kuten Sibelius, Järnefelt, Kuula ja Madetoja, kirjoittivat musiikkia kyseiselle kokoonpanolle. Musiikin avulla kohotettiin kansallistunnetta, vahvistettiin kansallista identiteettiä ja tuettiin itsenäistymistä. Huippusäveltäjänimistä huolimatta suurin osa näistä sävellyksistä on jäänyt tuntemattomiksi jopa suomalaisille. Koska torviseitsikko hallitsi suomalaista puhallinmusiikkia yli puolen vuosisadan ajan, halusin sisällyttää tutkintooni myös tälle kokoonpanolle sävellettyjä teoksia. *Barcarola*-äänite (Pilfink records) sisältää Armas Järnefeltin, Leevi Madetojan ja Toivo Kuulan vaskipuhaltimille säveltämän tuotannon ensimmäisen kokonaisuäänityksen. Orkesterina oli Solistiseitsikko Imperial, jossa soitan myös tenoritorvea.

HISTORIIKKI JA NYKYTILANNE

Puhallinmusiikista on saatavilla valitettavan vähän kirjallisuutta, eikä esimerkiksi Sibelius-Akatemian opintotarjonta sisällä puhallinorkesterimusiikin historiaa. Etusiessäni ohjelmistoa Euroopan eri maista sain mahdollisuuden tutustua lukuisiin puhallinmusiikin asiantuntijoihin, jotka kertoivat maansa puhallinorkestereiden historiasta, mikä auttoi ymmärtämään sävellysten taustoja ja puhallinmusiikin kehittymistä. Tutkimalla aihetta niin olemassa olevan kirjallisuuden, verkkojulkaisujen kuin erityisesti haastattelujen pohjalta pyrin tutkielmassani tuomaan esiin keskeisen eurooppalaisen puhallinorkesterin historian. Suomen osalta kirjoitan aiheesta laajahkosti luodakseni taustaa nykytilanteelle Suomessa. Kysyn tutkimuksessani, kuinka puhallinorkesterimusiikki Suomessa ja Euroopassa on kehittynyt ja mitä se on nykyään. Selvitän, kuinka soittimet ovat kehittyneet, ketkä ovat olleet keskeisiä puhallinmusiikin vaikuttajia, mitkä ovat koulutuksen erot eri maissa sekä mikä merkitys esimerkiksi sodilla ja muilla yhteiskuntaan vaikuttaneilla ilmiöillä on ollut puhallinorkestereihin. Tarkastelen eurooppalaisen puhallinorkesterimusiikin lisäksi puhallinmusiikkia Australiassa, Japanissa ja Yhdysvalloissa. Kuvaan näiden maiden vaikutusta eurooppalaiseen puhallinmusiikkiin ja esittelen myös eroavaisuuksia eri maiden koulutuksessa sekä yleisesti ohjelmistoa nykypäivänä.

Kun kiersin Eurooppaa ja keräsin materiaalia teosluettelo varten, sain ilahtuneena huomata, kuinka korkea puhallinmusiikin taso on useassa Euroopan maassa

ja kuinka laaja puhallinorkesterikenttä nykyäänkin on. Oli myös mielenkiintoista huomata, kuinka toiminta niin ammatti- kuin harrastelijaorkestereissakin on useimmiten edelleenkin henkilövetoista. Yksikin ihminen voi siis muuttaa historiaa. Toivon, että tutkielmani historiaosuus lisää tietämystä sinfonisen puhallinorkesterin historiasta, keskeisistä vaikuttajista ja sävellyksistä sekä nykytilanteesta.

MITEN TOIMINTAA TULISI KEHITTÄÄ

Olemme ylpeitä musiikkiopistojärjestelmästämme ja varmaan syystäkin, mutta toimintaa pitäisi mielestäni rakentaa Australian ja Yhdysvaltojen tavoin yhteis- soitolle eikä niinkään yksityisopetukselle, kuten edelleen on tehty suuressa osassa maamme musiikkiopistoista. Kuka jaksaisi vuosi toisensa perään heitellä yksinään koreja ilman pelikavereita? Orkesterit ovat useimmiten motivoivin osa musiikkiharrastusta, ja ne ovat lisäksi erinomaisia sosiaalisten taitojen ja ryhmätyöskentelytaitojen oppimiseen. No miten sitten lapset ja nuoret saataisiin innostumaan soittamisesta? Kokemukseni mukaan kaikki lähtee hyvästä, motivoituneesta, koulutetusta toiminnan vetäjästä. Sellaisia pitäisi kouluttaa paljon lisää kouluihin, kansalais- ja musiikkiopistoihin sekä konservatorioihin. Niissä kasvatetaan tulevat ammattimuusikot, musiikinharrastajat sekä ammattiorkestereiden yleisöpohja. Myös orkestereiden toiminnan pitää olla tavoitteellista. Positiivista on se, että Suomessa sävelletään poikkeuksellisen paljon puhallinmusiikkia. Meillä ei kuitenkaan hyödynnetä vierailevia kouluttajia kuten esimerkiksi Norjassa, vanhempainyhdistykset ovat kadonneet ja perheet eivät ole mukana lasten harrastuksessa kuten esimerkiksi jalkapallossa tai jääkiekossa. Meiltä myös puuttuu iso, kaikki puhallinorkesterit kokoava tapahtuma. Norjassa tällainen on itsenäisyyspäivän paraati, Japanissa puolestaan maailman suurin musiikkikilpailu, johon osallistuu vuosittain 800 000 puhallinsoittajaa.

Sibelius-Akatemian ulkomaalaisten opiskelijoiden osuuden kasvu tekee osaltaan varsinkin sotilassoittokuntien rekrytoinnin entistä haastavammaksi, sillä niissä edellytetään edelleen Suomen kansalaisuutta. Mikäli suomalaisten opiskelijoiden osuus edelleen pienenee, vaarana on, että sotilassoittokuntien taso laskee ja Suomesta loppuvat korkeakoulutetut muusikot ja soitonopettajat. Yksi vaihtoehto olisi, että Sibelius-Akatemiaan perustettaisiin Ruotsin tapaan erillinen pedagogilinja, johon sisäänpääsyaatimuksena olisi suomen kielen taito. Monella paikkakunnalla puhallinopettajan pitää pystyä opettamaan, jos ei kaikkia orkesterin soittimia, niin vähintään kaikkia vaskipuhaltimia sekä johtamaan puhallinorkestereita. Olisi syytä pohtia, pitäisikö kapellimestarikoulutusta lisätä soitonopetukseen yleisemmin. Eri-laisten yhtyeiden johto sisältyy kuitenkin lähes jokaisen soitonopettajan sekä muusikon työnkuvaan, ja orkesterinjohdon opinnot antaisivat myös valmiudet orkesterimuusikoille lukea paremmin kapellimestareiden lyöntiä.

Euroopassa on paljon ammattimaisesti toimivia puhallinorkestereita, mutta koen, että puhallinorkesterikoulutuksen puuttuminen Euroopan musiikkikorkeakouluista vähentää sinfonisen puhallinorkesterimusiikin arvostusta ja kiinnostavuutta. Omiin musiikkiopintoihini ei ole koskaan sisältynyt puhallinorkesterimusiikin historiaa yhtä sotilasmusiikin kurssia lukuun ottamatta. Aineen pitäisikin mielestäni olla pakollinen vähintäänkin kaikille ammattiopintojaan suorittaville puhallinsoittajille.

Suomessa yksikään ammattimaisesti toimivista puhallinorkestereista ei konsertoi säännöllisesti, vaan yhä edelleen sotilassoittokuntien kalenterit täyttyvät suurimalta osin armeijan sisäisistä esiintymisistä sekä erilaisista seremonioista. Helsingin poliisisoittokunnan toimiminen vain 50 prosentin työajalla ei myöskään mahdollista viikoittaista konsertointia. Vakinaistamalla Poliisisoittokunnan soittajat ja poistamalla kaikki soittamiseen kuulumattomat veloitteet, kuten kenraali John J. Pershing teki aikoinaan Yhdysvaltojen armeijan soittokunnille, pystyttäisiin huomattavasti lisäämään orkesterin konserttitoimintaa valtakunnallisesti sekä suorittamaan yhtä poliisin tärkeimmistä tehtävistä, rikosten ennalta ehkäisyä, jota toteutetaan valistuskonserttien muodossa. Samalla saataisiin lapsille ja nuorille positiivinen kohtaaminen poliisin kanssa. Puhallinorkesteri ja sen soittimet tehtäisiin tutuiksi, ja annettaisiin ison orkesterin luoma konserttikokemus. Uskon, että ainoastaan jatkuva, säännöllinen konserttitoiminta antaisi mahdollisuudet nostaa suomalaiset puhallinorkesterit kansainväliselle tasolle.

